

Flora Catalana

Viu, gaudeix i aprèn amb la nostra flora

Grup Local de Pla de l'Estany

<http://www.floracatalana.cat/plaestany/>

Informació sobre el CASTELL D'ESPONELLÀ

El castell/fortalesa d'Esponellà té els seus orígens al segle XI .Al principi era una petita fortificació o torre de guaita, de la qual els Creixell de Borrassà eren els senyors. La primera senyora coneguda del castell és Guilla de Creixell. Trenta anys més tard, i per matrimoni, la titularitat passa a la família Palera.

L'any 1265, el rei Jaume I va atorgar a Guillem de Palera el dret a construir-hi una fortalesa amb la condició de prestar-li homenatge. El seu perímetre tenia una forma triangular i estava envoltat d'una muralla.

Alguns anys després Pere III el Cerimoniós va vendre l'edificació a Guillem de Collteller, metge reial. A partir d'aleshores la fortalesa anirà passant de de mà en mà a través d'herències, matrimonis i vendes.

A mitjans del segle XV té lloc una de les obres d'ampliació i remodelació més importants. Durant la segona meitat del segle XV i tot el segle XVI, el castell viu el moment de més esplendor -moment on també passa a ser propietat de les famílies més importants de Catalunya, properes al poder reial.

Va passar dels Corbera als Montanyà i al S. XVII als Berard.

Gaspar de Berart i de Cortiada fou un militar que contribuí a la defensa de Barcelona en el fracassat setge filipista del 1706. Es mostrà partidari de continuar la resistència, malgrat la retirada dels aliats de la causa de Carles d'Àustria. Durant el setge borbònic de Barcelona (1713-14) dirigí, com a capità, la companyia d'argenters. Després de la caiguda de la ciutat fugí a Viena. L'emperador Carles VI d'Àustria creà per a ell el títol de baró d'Esponellà (1717), que fou reconegut per Felip V l'any 1726.

Després dels Berard, els propietaris del castell foren les famílies Fluvià, Carpi i, finalment, els Fortuny, sempre per matrimoni o descendència. El títol de baró va ser rehabilitat l'any 1899 pel rei Alfons XIII, a favor d'Epifani de Fortuny i de Carpi, ja que la seva mare, Bernarda de Carpi i de Berard, era descendent directa del primer baró d'Esponellà.

A partir d'aleshores la baronia s'ha mantingut en mans de la família Fortuny, que han anat alternant els noms d'Epifani i Carles. Actualment Epifani de Fortuny i Palá és el sisè Baró d'Esponellà.

Què hi trobem?

Si entrem per la porta d'entrada encarada a l'est, després de travessar un petit pont situat damunt del fossat, trobem la barbacana.

La barbacana és una torre semicircular defensiva. En els seus murs, s'hi obren diverses espitlleres per a armes de foc i una gran finestra per disparar una bombardarda; una de les primeres peces d'artilleria que es varen utilitzar.

Tot seguit trobem un pati d'armes amb un gran arc, en els extrems del qual s'hi troben els escuts de les famílies Corbera i Desplà

També es van localitzar dues cisternes que garantien l'aprofitament de l'aigua de la pluja.

El castell, forma una sèrie de terrasses que es comuniquen per rampes amb paviments de còdols. Hi ha una cambra de 40 metres quadrats a la zona més elevada, amb sòl de lloses de travertí.

També té un magatzem a la zona més baixa amb diverses piques monolítiques per a l'emmagatzematge d'oli; i, finalment, una estructura subterrània de grans dimensions, formada per una sala rectangular i una de circular, utilitzades per a la conservació dels aliments.

Hi ha les restes d'una capella dedicada a la Mare de Déu de l'Esperança, aprofitant, probablement, una antiga sala noble. Era una estança bellament decorada, amb un paviment de rajoles esmaltades amb motius decoratius de color blau (la "rosa gòtica") Actualment, encara es conserva l'altar que, curiosament, està orientat cap a ponent.

Tot i això, es desconeix la funció de la resta d'espais, tot i que es pot suposar que la part més baixa era la zona de magatzems; la part central, que inclou la capella, seria la part pública dels senyors; i la part més alta - la zona privada de la família, l'antic castell medieval.

Es desconeix la data exacta del seu abandonament, encara que consten dates del darrers estadants el 1648, després de l'assassinat del canonge Pere Piferrer a la capella de l'Esperança.

Feia anys que el castell havia perdut el seu valor estratègic i ni tan sols els barons hi residien.

Posteriorment, l'estructura, mig destruïda, es va aprofitar com a masia fins a finals del segle XVIII.

A partir d'aleshores les pedres del castell es van aprofitar per la construcció o reconstrucció de masos entre els quals el que es va fer construir el mateix baró, que avui en dia és la seu de l'Ajuntament d'Esponellà (Cal Baró).